

JOZUA

Inleiding deel 1

Gods vervulde landbeloften, Jozua als leider
en het oordeel over de Kanaänieten.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/jozua/inleiding-deel-1

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Israël en de behoefte aan een eigen land	4 min	4
2	De verovering als vervulling van Gods beloften	2 min	5
3	Gods namen: Jahweh en Adonai	3 min	7
4	De landbelofte en de grens bij de Eufraat	4 min	8
5	Het gebied van David en Salomo	4 min	10
6	Het auteurschap en de datering van Jozua	4 min	12
7	Jozua's profetische gezag	3 min	15
8	Jozua als leider tegen de Amalekieten	3 min	16
9	Jozua geeft God de eer voor de overwinning	2 min	18
10	Jozua als dienaar van Mozes	2 min	19
11	Jozua's geloof en opvolging van Mozes	3 min	20
12	De namen van Jozua en de naam Jezus	2 min	21
13	Voorafbeeldingen van Christus in de Bijbel	3 min	22
14	De datering en tijdsduur van het boek	4 min	23

15	Jozua leidt de tweede generatie het land in	2 min	24
16	De opbouw van het boek Jozua	2 min	25
17	Het oordeel over Kanaän en de jihad	3 min	26
18	Gods barmhartigheid en oordeel over het kwaad	2 min	28
	Om verder te lezen		29

1

Israël en de behoefte aan een eigen land

We beginnen met onze studie van het boek Jozua. Zoals ik zei toen ik de inleiding op de historische boeken in het algemeen gaf, is Jozua het eerste boek in een groep die in de Hebreeuwse Bijbel de Vroege Profeten wordt genoemd. Dat zijn grotendeels de boeken die wij de historische boeken noemen. In de Hebreeuwse Bijbel worden ze de Vroege Profeten genoemd, en de boeken die wij profeten zouden noemen, noemen zij de Late Profeten. Zo zijn ze die gaan aanduiden.

Het thema van dit boek is de vervulling van Gods beloften aan Abraham, Izak en Jakob, en later ook aan de Israëlieten, toen Hij de beloften bevestigde dat Hij hun het land Kanaän zou geven. Het land Kanaän als erfdeel ontvangen was buitengewoon belangrijk voor Israël en zijn geschiedenis. Het is duidelijk dat het ook nu nog belangrijk is voor het volk Israël. Of het nu Bijbels gezien van betekenis is, valt te betwijfelen. Maar waar het om gaat, is dat het Joodse volk altijd een volk is geweest dat geroepen is om afgezonderd te zijn. In elk geval waren ze in Bijbelse tijden geroepen om afgezonderd te zijn van de volken, een volk van God.

Sinds de Bijbelse tijden zijn ze van anderen afgezonderd gebleven door hun cultuur, die zich ontwikkelde in die jaren waarin ze het volk van God waren. In veel opzichten verschillen ze cultureel van de heidenen. Dat geldt natuurlijk niet voor alle Joden, want de Joden zijn geïntegreerd in allerlei samenlevingen en culturen. En veel Joden vereenzelvigen zich zelfs niet meer met de Joodse cultuur of de Joodse godsdienst. Toch zijn ze vanwege hun culturele afzondering vervolgd in de meeste landen waar ze hebben gewoond. Ik neem aan dat het daardoor komt, en ook door andere dingen. Wanneer ze geen eigen thuisland hebben, zijn ze uiteraard blootgesteld aan vervolging door de regerende autoriteiten van het land waar ze wonen.

God had van het begin af aan de bedoeling dat ze een eigen land zouden hebben. Een stuk grondgebied dat ze volgens de wegen van God konden besturen, te midden van een wereld die door heidenen wordt bestuurd. De kolonisten in dit land hadden

oorspronkelijk het idee dat ze iets soortgelijks deden. Ik zie niet zo veel overeenkomst als sommige mensen, maar het was niettemin zo dat christenen die in Europa vanwege sommige van hun opvattingen werden vervolgd, ooit tenminste de mogelijkheid hadden om naar een vreemd land aan de overkant van de oceaan te gaan, dat grotendeels beschikbaar was. Ik vermoed dat de oorspronkelijke bewoners van Amerika zich zouden afvragen of het wel beschikbaar was, maar er was hoe dan ook genoeg ruimte voor hen. Er was daar geen regering die hen belette een eigen regering op te zetten. Er was dus een plek waar ze naartoe konden, waar ze afgezonderd konden zijn en volgens hun beginselen konden leven. Dat had Israël nodig. Ze hadden een land nodig waarin ze volgens hun beginselen konden leven.

Ik heb er vaak over nagedacht hoe treurig het is dat er in onze tijd geen plekken meer zijn. Er zijn geen plekken meer om naartoe te gaan. Wat als de regering corrupt wordt en hier christenen vervolgt? De afgelopen paar eeuwen zijn mensen hierheen gekomen om aan zulke vervolging te ontkomen. Als je hier weg wilt om daaraan te ontkomen, waar ga je dan naartoe? De planeet is nu zo ongeveer helemaal bedekt met regeringen, en het is niet meer zoals vroeger. Maar zelfs het land dat Israël in bezit nam, was bewoond en had regeringen. Ze moesten het veroveren.

2

De verovering als vervulling van Gods beloften

Dit is een van de dingen in het Oude Testament waartegen het moderne gevoel de meeste bezwaren heeft. Veel mensen vinden het boek Jozua heel aanstootgevend, omdat ze daar duidelijk binnentrokken en genocide pleegden op de Kanaänieten. We moeten wel begrijpen wat daar aan de hand was, want de Bijbel geeft aan dat God hun

had opgedragen dit te doen. Toch maakt de God van de Bijbel Zich bekend als een rechtvaardige en barmhartige God, Die de wereld liefheeft, en allerlei dingen van die aard. Die in feite is zoals Jezus. Jezus zei:

Jezus zei tegen hem: Ben Ik zo'n lange tijd bij u, en kent u Mij niet, Filippus? Wie Mij gezien heeft, heeft de Vader gezien; en hoe kunt u dan zeggen: Laat ons de Vader zien?

JOHANNES 14:9

Het hele idee van ergens binnentrekken en de bevolking van bepaalde gebieden uitroeien, is iets waar christenen en niet-christenen moeite mee hebben. Het moet in de juiste context worden begrepen. We zullen aan die vraag zeker, naar ik hoop, voldoende aandacht besteden. Maar we kunnen beginnen door te laten zien dat het doel van het boek Jozua, of het hoofdthema ervan, is dat God Zijn beloften vervulde door hun een land te geven dat ze hun eigen land konden noemen.

In hoofdstuk 21 staat eigenlijk de verwoording van het thema, van wat er in dit boek tot stand werd gebracht. De laatste verzen van hoofdstuk 21, vers 43 tot en met 45. Er staat:

Zo gaf de HEERE aan Israël heel het land dat Hij gezworen had hun vaders te geven. Zij namen het in bezit en woonden erin. En de HEERE gaf hun rondom rust, overeenkomstig alles wat Hij hun vaders gezworen had. Niemand van al hun vijanden kon tegenover hen standhouden. Al hun vijanden gaf de HEERE in hun hand. Van al de goede woorden die de HEERE tot het huis van Israël gesproken had, is er niet één woord on vervuld gebleven: alles is uitgekomen.

JOZUA 21:43-45

3

Gods namen: Jahweh en Adonai

En trouwens, sommigen van jullie weten dit, maar voor wie het niet weet: wanneer het woord ‘LORD’ in de Engelse vertaling, zoals hier, helemaal in hoofdletters staat, geeft dat aan dat er in het Hebreeuws op de plaats van het woord ‘Lord’ staat wat men het tetragram of het Tetragrammaton noemt. Dat zijn vier Hebreeuwse medeklinkers. De vertalers geven dit aan door het woord ‘Lord’ helemaal in hoofdletters te zetten. Die medeklinkers kunnen worden weergegeven als YHVH, of YHWH, of met een J. De Y en de J zijn onderling verwisselbaar, en de V en de W zijn onderling verwisselbaar. Je kunt dus een J en een V hebben, of een Y en een W.

Het is YHWH, of JHVH kan een alternatief zijn. Als je hier bepaalde klinkers aan toevoegt, kan dit woord worden uitgesproken als Jahweh of Jehovah, of nog anders. Voor het gemak zouden we deze naam YHWH ‘Jahweh’ kunnen noemen. Naar mijn mening gaat het niet om de uitspraak. Maar waar je in de Engelse vertaling het woord ‘LORD’ helemaal in hoofdletters aantreft, staat die Naam.

Wanneer je in het Oude Testament het woord “Lord” tegenkomt en het niet helemaal in hoofdletters staat, dan is het een ander woord. Het is het woord Adonai. Wanneer we dus het boek Jozua of een van de andere boeken van het Oude Testament lezen, komen we in de Engelse vertaling het woord “Lord” tegen, soms helemaal in hoofdletters en soms niet. Als het helemaal in hoofdletters staat, is het Yahweh. Als dat niet zo is, is het Adonai.

Adonai is gewoon een algemene term voor meester of heer of zelfs meneer. De term wordt soms gebruikt om mannen respectvol aan te spreken. Je noemt hen Adonai. God wordt soms Adonai genoemd, net zoals de meester van een dienaar zo genoemd zou worden, net zoals je hem meester zou kunnen noemen. Maar Yahweh is meer een eigennaam voor God. Het is de Naam die God bij de brandende braamstruik aan Mozes bekendmaakte. Het is de bijzondere Naam waarmee Israël zijn God onderscheidde van alle andere goden: Yahweh. Ik wijs daar aan het begin op. Dit is de eerste keer dat we die in deze cursus tegenkomen.

4

De landbelofte en de grens bij de Eufraat

Het wordt op allerlei verschillende manieren gezegd om het te benadrukken, maar het punt is dat er voor God niets meer te doen overbleef om de beloften aan hun voorouders te vervullen wat betreft het geven van het land. Daar gaat dit boek over. Het laat zien hoe dat gebeurde. Dit staat tegen het einde van het boek. Dit is wat er tot stand was gebracht.

Dat is heel belangrijk. Het is natuurlijk, praktisch gezien, heel belangrijk voor de Joden, omdat ze een land nodig hadden. Hen op dit moment Joden noemen is een anachronisme. Ze werden Israël genoemd. Ze werden nog geen Joden genoemd. Pas na de Babylonische ballingschap werden ze Joden genoemd. Soms verspreek ik me op dat punt. We moeten Israël zeggen. Israël had een thuisland nodig. Dit is het thuisland dat God voor hen uitkoos.

Een reden waarom Hij dat land uitkoos, was dat het al bewoond werd door mensen van wie God Zich wilde ontdoen. Het waren slechte mensen die verwijderd moesten worden. Dus Hij dacht: “Nou, dit is een goed land dat overvloedig van melk en honing. Laten We het gewoon aan Mijn volk geven en Ons ontdoen van de mensen die toch al weg moeten.”

Maar ik zou zeggen dat deze passage ook om een andere reden belangrijk is. Er is namelijk in onze tijd een theologisch geschil over de vraag of God Israël ooit werkelijk al het land heeft gegeven dat Hij beloofd had. Er zijn veel mensen die zeggen dat er in dit opzicht nog onvervulde beloften zijn die God aan Israël moet vervullen.

Als je bijvoorbeeld terugkijkt naar Jozua hoofdstuk 1, helemaal aan het begin, wanneer Jozua geroepen wordt en zijn opdracht krijgt, dan staat er in vers 3 en 4:

Elke plaats die uw voetzool betreedt, heb Ik u gegeven, overeenkomstig wat Ik tot Mozes gesproken heb. Van de woestijn en deze Libanon af tot aan de grote rivier, de rivier de Eufraat, heel het land van de Hethieten, en tot de Grote Zee, waar de zon ondergaat, zal uw gebied zijn.

JOZUA 1:3-4

Met Libanon wordt het noordelijke gebied aangeduid. De meeste mensen nemen aan dat de rivier de Eufraat hier als de oostgrens wordt genoemd. De Grote Zee is de Middellandse Zee. ‘Waar de zon ondergaat’ betekent: naar het westen.

Er worden hier dus drie grenzen genoemd. We hebben de woestijn van Libanon in het noorden. We hebben de Middellandse Zee in het westen. En we hebben de rivier de Eufraat in het oosten. Op kaarten van Israël zul je de rivier de Eufraat niet zien. Er ligt beslist een rivier aan de oostgrens van wat gewoonlijk Israël wordt genoemd, maar dat is de rivier de Jordaan. Als je de Eufraat wilt zien, heb je een kaart nodig die een veel groter gebied laat zien.

Natuurlijk wordt het volk Israël doorgaans niet in verband gebracht met het gebied zo ver naar het oosten. Aan de rivier de Eufraat lag Babylon. Dat ligt honderden kilometers ten oosten van Israël. Vanwege deze vermelding van de Eufraat als de oostgrens — en dat wordt ook in Genesis gezegd, wanneer God hierover tot de aartsvaders spreekt — zijn er mensen die zeggen: “Nou, Israël heeft nooit al dat land bewoond. Daarom moet er een toekomstige tijd zijn waarin God die belofte zal vervullen.”

Maar het is opmerkelijk dat Jozua aan het einde van het boek zegt dat God hun wel al het land heeft gegeven dat Hij beloofd had. We moeten dus ofwel zeggen dat ze het land inderdaad helemaal tot aan de Eufraat bewoonden, ofwel dat de belofte op de een of andere manier afhankelijk was van hun gehoorzaamheid, en dat Hij hun zoveel gaf als hun voet zou betreden. Hij zei:

Elke plaats die uw voetzool betreedt, heb Ik u gegeven, overeenkomstig wat Ik tot Mozes gesproken heb. Van de woestijn en deze Libanon af tot aan de grote rivier, de rivier de Eufraat, heel het land van de Hethieten, en tot de Grote Zee, waar de zon ondergaat, zal uw gebied zijn.

JOZUA 1:3-4

Dat is de belofte. Misschien hadden ze verder kunnen gaan tot aan de Eufraat, en zei Hij:

Dit is de grens die Ik jullie zal geven.

5

Het gebied van David en Salomo

Maar als ze niet zo ver gingen, dan verschoof de grens naar de plaats waar ze wel hun voeten zetten, en misschien hadden ze zulke ambities niet. Het is moeilijk om te weten wat je daar precies over moet zeggen. Toch is het waar dat de Bijbel elders zegt dat Israël zowel onder David als onder Salomo bezittingen aan de Eufraat had.

In 2 Samuel 8:3 staat er over David:

Verder versloeg David Hadadezer, de zoon van Rechob, de koning van Zoba, toen die heentrok om zijn gezag aan de rivier de Eufraat te herstellen.

2 SAMUEL 8:3

De spreker gebruikt hier een Engelse vertaling waarin staat: ‘toen hij zijn gebied aan de rivier de Eufraat ging heroveren’. In die formulering kan ‘hij’ op Hadadezer slaan, maar volgens de spreker waarschijnlijker op David. Ik weet niet waarom David zich ermee zou bemoeien als Hadadezer zijn gebied aan de Eufraat probeerde te heroveren. Dat ligt zo ver van Israël dat David zich daar niet druk over zou hoeven te maken. Het klinkt eerder alsof David zijn gebied aan de Eufraat ging heroveren en deze man hem tegenhield, waarna David hem versloeg. Dat zou erop wijzen dat David dat gebied bij deze gelegenheid niet alleen heroverde, maar het ook eerder had bezeten. Je herovert iets alleen als je het eerder hebt gehad en het je is afgenomen. Dus op enig moment vóór deze veldtocht had David, de koning van Israël, kennelijk bezittingen tot aan de rivier de Eufraat. Dat stemt overeen met wat God had beloofd.

Als je kijkt naar 1 Koningen hoofdstuk 4, vers 21, staat er:

Salomo heerste over alle koninkrijken van de rivier de Eufraat tot het land van de Filistijnen en tot aan de grens van Egypte. Zij brachten geschenken en dienden Salomo al de dagen van zijn leven.

1 KONINGEN 4:21

Dat is natuurlijk de koning van Israël na David.

In de Bijbelvertaling die ik gebruik, staat hier alleen ‘de rivier’. Wanneer die zo zonder nadere aanduiding wordt genoemd, is dat de Eufraat. Als je Bijbel kanttekeningen heeft, staat die toelichting er waarschijnlijk bij. Bij mij staat dat er: de Eufraat. Salomo regeerde over alle koninkrijken vanaf de Eufraat in het oosten tot aan het land van de Filistijnen, dat aan de Middellandse Zeekust ligt. Dus opnieuw worden de oostelijke en westelijke grenzen genoemd. Deze keer gaat het niet over de noordelijke grens, maar wel over de zuidelijke grens, de rivier van Egypte.

Maar als je kijkt naar de plaatsen waar God aan Abraham, Izak en Jakob land beloofde, of zelfs naar Jozua hoofdstuk 1, waar Jozua opnieuw hoort:

Van de woestijn en deze Libanon af tot aan de grote rivier, de rivier de Eufraat, heel het land van de Hethieten, en tot de Grote Zee, waar de zon ondergaat, zal uw gebied zijn.

JOZUA 1:4

De Eufraat wordt genoemd als de uiterste oostgrens, en we lezen minstens twee keer over Joodse koningen die over dat gebied regeerden. Dus als iemand zegt dat Israël dat land nooit in bezit heeft gehad, dan zal hij volgens mij moeten ingaan tegen wat de Bijbel daadwerkelijk en uitdrukkelijk zegt.

Het is waar dat dat gebied nooit in zijn geheel Israël heeft geheten, maar God had het aan Israël overgeleverd. Als zij erover regeerden, had God het hun gegeven. Misschien hebben ze het nooit ingelijfd of geannexeerd als onderdeel van het land als zodanig. Maar als ze allemaal aan hen schatting betaalden, dan had Israël het in feite in bezit of regeerde het erover. En daarom denk ik dat we geen enkel probleem hebben met de uitspraak dat God Zijn beloften volledig heeft vervuld om Israël al het land te geven dat Hij hun had beloofd.

6

Het auteurschap en de datering van Jozua

Zoals bij ieder boek is nu ook het auteurschap een kwestie. Wie het boek heeft geschreven, wordt niet ronduit gezegd, al is de suggestie waarschijnlijk dat Jozua de auteur is. Dat is in ieder geval wat de Joodse traditie zegt. De Joden geloven dat hij de auteur was. Dat maakt het nog niet juist, want ook de Joden doen alleen maar hun best

om het zo goed mogelijk in te schatten. Maar ze hebben goede redenen om dat te denken, want uit hoofdstuk 24, vers 26 weten we dat hij er in ieder geval een deel van heeft geschreven. Bijna aan het einde van het boek, in hoofdstuk 24, vers 26, staat:

Jozua schreef deze woorden in het wetboek van God. Vervolgens nam hij een grote steen en richtte die daar op, onder de eik die bij het heiligdom van de HEERE stond.

JOZUA 24:26

Het boek van de wet van God was door Mozes geschreven, maar Jozua heeft er kennelijk iets aan toegevoegd. Betekent „deze woorden” alleen de toespraak die hij zojuist had gehouden en die in dit hoofdstuk is opgetekend? Of betekent het alle woorden die we zojuist in het hele boek hebben gelezen? We weten het niet. Maar als hij de toespraken heeft opgeschreven, zou hij heel goed ook de geschiedenis kunnen hebben geschreven. Hij is in ieder geval de beste kandidaat.

We weten dat het tijdens zijn leven is geschreven, of in ieder geval heel vroeg in deze periode. Want in hoofdstuk 6 lezen we over Rachab, die uit Jericho werd gered toen Jozua daar de eerste veldtocht leidde:

Zo liet Jozua de hoer Rachab in leven, met de familie van haar vader en alles wat van haar was. Zij heeft tot op deze dag in het midden van Israël gewoond, omdat zij de boden verborgen had die Jozua gestuurd had om Jericho te verkennen.

JOZUA 6:25

Het boek is dus geschreven tijdens het leven van Rachab, en dat zou natuurlijk het vroegste deel van deze periode zijn. De auteur schreef binnen die generatie, dezelfde generatie waarin Jozua deze veroveringen deed. Wat de tijd betreft, past Jozua dus. We weten dat hij er een deel van heeft geschreven. En aangezien hij de opvolger van Mozes was en Mozes de auteur is van de voorgaande werken, is het redelijk om aan te nemen dat hij de taken van Mozes overnam. Niet alleen als leider van het volk, maar ook als degene die hun activiteiten te boek stelde.

We kunnen dus niet honderd procent zeker weten dat Jozua de auteur is, maar we kunnen wel zeggen dat het kennelijk iemand is die leefde in de tijd waarin dit zich afspeelde. Er staat zelfs een heel interessante tekstvariant in Jozua hoofdstuk 5, vers 1. Er is een passage waar daadwerkelijk „wij” staat. Hoofdstuk 5, vers 1 zegt „wij”.

Toen al de koningen van de Amorieten aan deze zijde van de Jordaan, namelijk ten westen daarvan, en al de koningen van de Kanaänieten aan de zee hoorden dat de HEERE het water van de Jordaan had doen opdrogen voor de ogen van de Israëlieten, totdat wij overgestoken waren, gebeurde het dat hun hart wegsmolt van angst, en er was geen moed meer in hen vanwege de Israëlieten.

JOZUA 5:1

Hier beschrijft de auteur het:

totdat we waren overgestoken.

Maar dat woord ‘we’ staat in de Hebreeuwse tekst. In sommige andere handschriften, zoals de Septuaginta, staat ‘zij’. Het is dus niet duidelijk wat er oorspronkelijk stond. Maar als ‘we’ juist is, dan is het geschreven door iemand die zelf de Jordaan is overgestoken. Dat was dan Jozua zelf, of een tijdgenoot die onder zijn toezicht en met zijn goedkeuring schreef. In elk geval kunnen we achter het boek het gezag van Jozua zien. Het is in zijn generatie geschreven, en hij komt net zo goed als ieder ander in aanmerking als degene die het geschreven heeft.

7

Jozua's profetische gezag

Als Jozua het geschreven heeft, heeft hij dan het gezag van een profeet? Nou, hij profeteert wel. In zijn toespraken aan het einde van het boek zegt hij:

Toen zei Jozua tegen heel het volk: Zo zegt de HEERE, de God van Israël: Aan de overzijde van de rivier hebben uw vaders van oude tijden af gewoond, namelijk Terah, de vader van Abraham, en de vader van Nahor; en zij hebben andere goden gediend.

JOZUA 24:2

en hij profeteert daadwerkelijk. Hij lijkt ook op Mozes. Mozes is degene die zijn gezag op Jozua heeft overgedragen, en Mozes werd beslist als profeet erkend. Numeri hoofdstuk 27, vers 18 en verder zegt:

Toen zei de HEERE tegen Mozes: Neem Jozua bij u, de zoon van Nun, een man in wie de Geest is, en leg uw hand op hem. Plaats hem voor de priester Eleazar en voor heel de gemeenschap, en draag voor hun ogen het bevel aan hem over. Leg een deel van uw waardigheid op hem. Dan zal heel de gemeenschap van de Israëlieten naar hem luisteren. En hij moet voor Eleazar, de priester, gaan staan, en die zal voor hem vragen naar het oordeel van de urim, voor het aangezicht van de HEERE. Op zijn bevel zullen zij uitgaan en op zijn bevel zullen zij ingaan, hij, en al de Israëlieten met hem, heel de gemeenschap.

NUMERI 27:18-21

Enzovoort.

We zien dat God Jozua uitkoos om de positie over te nemen die Mozes bekleedde. Mozes legde zijn hand op hem als teken dat hij gezag aan hem overdroeg. Mozes had het gezag om Schrift te schrijven. Hij was een profeet. Daarom zou Jozua natuurlijk een soortgelijk gezag hebben, in elk geval gezag van dezelfde categorie. Dus alles wat Jozua schreef, of wat met zijn goedkeuring geschreven werd, zou gezaghebbend zijn en daarom in de Schriften thuishoren, zoals we zeggen.

Sommige delen ervan zijn duidelijk na zijn dood geschreven, vooral de laatste paar verzen. Zijn eigen dood wordt vermeld in hoofdstuk 24, vers 29 tot en met 32. Volgens de Joodse overlevering heeft de priester Eleazar die verzen geschreven. Maar vervolgens wordt in het volgende vers, hoofdstuk 24, vers 33, ook de dood van Eleazar vermeld. Men zegt dat Eleazars zoon Pinehas dat heeft geschreven. We weten niet of dat waar is, maar het maakt eigenlijk niet uit wie over die dood heeft geschreven. Alleen die laatste drie verzen — het is net als het einde van Deuteronomium. Daar wordt de dood van Mozes beschreven. Iemand anders dan Mozes heeft dat geschreven, en het maakt niet uit wie dat was. Het is alleen een verslag van hun dood. We maken ons niet al te druk over de kwalificaties van degene die heeft opgetekend dat hij stierf, want dat zouden we toch wel weten. Natuurlijk is hij gestorven.

8

Jozua als leider tegen de Amalekieten

De man Jozua is degene die hierin de hoofdrol speelt. Thomas Carlyle zei dat de geschiedenis van de wereld de levensbeschrijving van grote mannen is. Dat is ook heel interessant om over na te denken. Er zijn op dit moment miljarden mensen op aarde, maar de geschiedenis van deze periode zal herinnerd worden vanwege bepaalde personen die op de voorgrond staan. De fouten die zij maken of de goede dingen die zij doen, zullen zijn wat geschiedschrijvers vastleggen en wat latere generaties over onze tijd zullen lezen.

De geschiedenis van Israël in de verschillende tijdperken is zeker eigenlijk de levensbeschrijving van mensen als Mozes en Jozua en verschillende richters en David, enzovoort. Hoewel er miljoenen Joden waren, werd hun aller lot bepaald doordat ze

als schapen achter één bepaalde leider aan gingen, die God voor hen deed opstaan. En zo verliep de geschiedenis. Jozua was dus de man van het moment. Jozua was de historische figuur van zijn generatie.

We kwamen hem voor het eerst tegen in Exodus 17, kennelijk als een vrij jonge man. Hij voerde de kinderen van Israël aan tegen de Amalekieten toen ze uit Egypte kwamen. De eerste mensen die de Israëlieten aanvielen toen ze uit Egypte kwamen, in de woestijn, waren de Amalekieten. Ze vielen hen zelfs van achteren aan en probeerden de achterblijvers en de zwakken uit te schakelen — een gemene manier om het aan te pakken.

Dus Mozes ging een heuveltop op met Aäron, zijn broer, en een andere man, Hur. Volgens de overlevering was Hur de man van Mirjam, dus zijn zwager. Mozes stak zijn handen in de lucht en stuurde Jozua naar beneden om de legers aan te voeren in de strijd tegen de Amalekieten. Zolang Mozes zijn handen in de lucht hield, waren de Israëlieten aan de winnende hand tegen de Amalekieten. Wanneer Mozes vermoeide handen kreeg en ze liet zakken, kregen de Amalekieten meestal de overhand. Dus ging Mozes op een rots zitten, en Aäron en Hur gingen aan weerszijden staan en hielden zijn handen omhoog totdat de strijd voorbij was. Jozua had daarbij de leiding.

Vóór dat moment krijgen we niets over Jozua te horen, en er wordt ons ook niet verteld waarom hij werd uitgekozen om de legers aan te voeren. Maar hij werd uitgekozen, en dat is de eerste keer dat we met hem kennismaken. Hij is een held. Hij is een militaire held. En bedenk dat hij als slaaf geboren was. Hij was in Egypte als slaaf geboren, net als de rest van hen. Hij was niet als militair geboren. Hij had geen militaire opleiding gehad en had waarschijnlijk nog nooit een wapen vastgehouden. Slaven hadden geen wapens. Waarschijnlijk hadden ze hun wapens gekregen van de dode Egyptenaren die aanspoelden nadat de Rode Zee zich boven hen had gesloten. Dat was waarschijnlijk de eerste keer dat hij ooit een zwaard in zijn hand hield. En toch werd hij een krijger en een generaal en een leider. Het is duidelijk dat hij door God voor die specifieke rollen gezalfd was, en hij vervulde die met veel succes. Maar zijn succes was te danken aan het gebed en de voorbede van Mozes op de bergtop, met zijn handen in de lucht.

9

Jozua geeft God de eer voor de overwinning

Jozua heeft zijn hele leven steeds erkend dat zijn militaire veroveringen het resultaat waren van Gods zegen. Aan het einde van zijn leven, wanneer hij zijn toespraken houdt, spreekt hij de Israëlieten toe om hen te herinneren aan alles wat de Heere heeft gedaan en alles wat de Heere hun heeft gegeven. Hij noemt nooit zijn eigen rol daarin. Hij zegt niet: 'Ik was jullie held; jullie moeten aan mij blijven denken. Ik zou de geschiedenis in moeten gaan als degene die jullie naar de overwinning heeft geleid.'

Toen ik die woorden van Jozua niet lang geleden las, dacht ik aan het contrast tussen hem en Nebukadnezar. Want Jozua deed voor Israël wat Nebukadnezar voor Babylon deed. Hij nam een niet bijzonder belangrijke groep mensen en maakte daar een grote wereldmacht van. Israël werd uiteindelijk inderdaad een wereldmacht, vooral onder David. Maar het nieuwe Babylon werd onder Nebukadnezar gesticht en het nieuwe Israël werd onder Jozua gesticht, in beide gevallen door heldendaden in de oorlog. Nebukadnezar was de generaal die zijn legers aanvoerde en het rijk tot het zijne maakte.

In Daniël hoofdstuk 4 staat Nebukadnezar zijn veroveringen te bekijken en zegt:

De koning nam het woord en zei: Is dit niet het grote Babel, dat ik als een huis voor het koninkrijk gebouwd heb, door mijn sterke macht en ter ere van mijn majesteit?

DANIËL 4:30

Vanuit menselijk oogpunt was dat waar. Maar toen sloeg God hem zeven jaar lang met waanzin, totdat hij zou leren dat de hemel regeert en dat God de volken geeft aan wie Hij wil. Jozua wist dat, blijkbaar instinctief. Hij kon evenveel eer opeisen voor het vestigen van Israël als Nebukadnezar kon opeisen voor het vestigen van Babylon. Maar hij probeerde het niet. Hij wilde het niet. Hij erkende altijd dat het de Heere was. Hij was heel nederig over zijn eigen rol in het geheel.

Zelfs zijn eerste overwinningen op de Amalekieten waren aan de Heere te danken. Dat blijkt uit de handen van Mozes, die hij in de lucht hield in een houding van smeekgebed en voorbede. Daarom ging de strijd goed wanneer de handen omhoog waren. Wanneer de handen omlaag gingen, ging de strijd niet goed, want naarmate de gebeden verslapten, nam ook de bevrijding af.

10

Jozua als dienaar van Mozes

Later zien we hem, wanneer Mozes de berg op gaat om de wet te ontvangen, als de man die dicht bij Mozes bleef. Mozes ging alleen de berg Sinaï op en verdween in een wolk, maar Jozua ging met hem mee tot halverwege de berg en sloeg daar veertig dagen en veertig nachten zijn kamp op, wachtend tot Mozes naar beneden zou komen. Jozua was afgezonderd van de gemeenschap, alleen maar om beschikbaar te zijn wanneer Mozes naar beneden zou komen. Hij wist niet hoelang het zou duren. Het duurde meer dan een maand. Hij zat daar op de berghelling te wachten tot Mozes naar beneden zou komen.

Hij diende als de persoonlijke dienaar van Mozes, of als zijn adjudant, zouden sommigen zeggen. Zijn rol bij Mozes lijkt sterk op de rol die Elisa later bij Elia had in de boeken 1 Koningen en 2 Koningen. Elia was een groot profeet, zoals Mozes dat was, en Elisa begon eenvoudigweg als zijn dienaar. Iemand uit zijn tijd beschreef Elisa zelfs zo:

Josafat zei: Is hier geen profeet van de HEERE, door wie wij de HEERE kunnen raadplegen? Toen antwoordde een van de dienaren van de koning van Israël en zei: Hier is Elisa, de zoon van Safat, die water op de handen van Elia goot.

2 KONINGEN 3:11

Hij was als een dienaar voor Elia. Maar toen Elia naar de hemel opging, werd Elisa zijn opvolger en kwam er een dubbel deel van de geest van Elia op hem. Hij ging verder als de opvolger van Elia.

Zo ging het ook met Jozua. Hij begon eenvoudigweg als de dienaar van Mozes, maar werd uiteindelijk natuurlijk zijn opvolger. In Exodus 24:13 wordt hij de dienaar van Mozes genoemd. Hij was de man uit Efraïm die veertig jaar hiervoor werd uitgekozen om met de andere verkenners, één uit elke stam, het land Kanaän te gaan verkennen.

11

Jozua's geloof en opvolging van Mozes

Tien van de twaalf verkenners kwamen terug met een ontmoedigend verslag, waardoor het volk zijn geloof in God verloor en er een oordeel over het volk kwam. Maar hij, de Efraïmiet, en Kaleb, de Judeeër, waren de enige twee verkenners die na de verkenningstocht terugkwamen en meldden dat ze het door geloof in God konden doen, ook al stond hun een uitdaging te wachten. Hij was een man die geloof in God had terwijl het hele volk dat niet had.

Als je drie miljoen mensen hebt die reden hebben om in God te geloven, omdat ze de Rode Zee uiteen hebben zien gaan en erdoorheen zijn gelopen, en omdat ze dag na dag wonderbaarlijk manna hebben gezien, dan zijn dat mensen die reden hebben om gelovigen te zijn. En toch zijn er van die drie miljoen mensen die gelovigen zouden moeten zijn, maar drie mannen die werkelijk gelovigen zijn: Mozes en Jozua en Kaleb. Je moet een behoorlijk uitzonderlijk iemand zijn om geloof te hebben op een moment dat niemand anders dat heeft. Hij was een van die mannen, en dat is ongetwijfeld de reden waarom hij werd uitgekozen om de opvolger van Mozes te worden.

We lezen in Numeri 27 hoe dat gebeurde. Aan het begin van Jozua zegt God tegen Jozua:

Niemand zal tegenover u standhouden al de dagen van uw leven. Zoals Ik met Mozes geweest ben, zal Ik met u zijn. Ik zal u niet loslaten en u niet verlaten.

JOZUA 1:5

Hij is nu dus de leider die in Mozes' voetsporen treedt en dat gezag heeft. Het volk moest weten wie Mozes zou opvolgen, en daarom was de handoplegging belangrijk. Het was een zichtbare ceremonie die liet zien dat Mozes hem dat gezag verleende en dat er na de dood van Mozes geen machtsvacuüm zou ontstaan. Zoals ik eerder al zei, in onze inleiding op de historische boeken, is het vreemde dat Jozua niet hetzelfde deed toen hij stierf. Hij wees geen opvolger aan, en er ontstond een machtsvacuüm. Maar blijkbaar vond God het niet nodig dat een leider hem zou opvolgen.

Zodra de oorlogen in wezen voorbij waren, zou er geen militaire of politieke leider meer nodig zijn totdat er problemen kwamen. En die problemen zouden niet zijn gekomen als ze zich niet van God hadden afgekeerd. In het boek Richteren werd hun land opnieuw binnengevallen en moesten ze meer oorlogen voeren, maar dat kwam alleen doordat ze in opstand kwamen. Als ze niet in opstand waren gekomen, zou God hen veilig hebben gehouden en hadden ze een vreedzaam leven kunnen leiden. Ze zouden geen heersers of militaire leiders of een staand leger of wat dan ook nodig hebben. Jozua was dus de laatste man die God in deze specifieke reeks aanstelde.

12

De namen van Jozua en de naam Jezus

Je zult merken dat Jozua in de Bijbel met meer dan één naam wordt genoemd, zoals dat bij verschillende personen het geval is, maar hij heeft meer namen dan de meesten. In Numeri hoofdstuk 13, vers 8 en 16, wordt hij Oshea genoemd. Daarna gaf Mozes hem de langere naam Jehoshua. Jehoshua is afgeleid van de naam Jahweh of Jehovah en shua. Shua betekent behoud in het Hebreeuws, en Jehovah betekent Jehovah. De naam Jehoshua betekent dus: Jehovah is behoud. Jozua, of Yeshua, wat waarschijnlijk een authentiekere uitspraak is, is een verkorte vorm van Jehoshua, een afkorting ervan. Jehoshua was de naam die Mozes hem gaf, maar meestal werd hij Jozua genoemd. Soms wordt hij Hoshea genoemd, wat lijkt op Oshea. In Deuteronomium 32:44 wordt hij Hoshea genoemd.

Je wist dit waarschijnlijk al, maar sommigen misschien niet: de Griekse vorm van Jozua of Yeshua is Jezus of Iesous. Jezus heet dus Jozua. Dat is ook interessant omdat Jozua in zekere zin een voorafbeelding van Christus is. In zijn functie in het verhaal is

hij op allerlei manieren een voorafbeelding van Christus. Ik zei dat Mozes een voorafbeelding van Christus is, en in verhouding tot Mozes lijkt Jozua een beetje op de apostelen, de opvolgers. Maar vanuit een ander gezichtspunt heeft Jozua op zichzelf ook een zekere rol als voorafbeelding van Christus.

13

Voorafbeeldingen van Christus in de Bijbel

Ik heb nu een paar keer het woord ‘voorafbeelding’ gebruikt. Nogmaals, ik hoop dat je deze woorden kent. Het zijn niet echt ongebruikelijke woorden. Christenen gebruiken ze voortdurend. Maar ik moet beseffen dat sommige mensen misschien niet weten wat we bedoelen met een voorafbeelding van Christus. Dit is een term die theologen gebruiken, maar ze hebben die rechtstreeks uit de Bijbel gehaald. Het woord wordt in de Bijbel gebruikt: een voorafbeelding. Het is het Griekse woord tupos. Je kunt het spellen als T-U-P-O-S. De tweede letter daarin is in het Grieks de upsilon, die je met een Y of een U kunt weergeven. Upsilon kan een U of een Y worden wanneer je het in ons alfabet overzet. Tupos zou dus ook typos kunnen zijn.

Het woord tupos wordt in het Nieuwe Testament bijvoorbeeld gebruikt voor Adam, die volgens Romeinen 5 een voorafbeelding of tupos van Christus is. Over de omzwervingen van de Israëlieten in de woestijn en hun ervaringen wordt gezegd dat ze een voorafbeelding van ons zijn, tupos in het Grieks, in 1 Korinthe hoofdstuk 10, vers 6 en ook vers 11. Twee keer wordt er gezegd dat de ervaring van de Israëlieten een voorafbeelding van ons is.

Het woord tupos betekent een patroon. Wanneer we zeggen dat iets in het Oude Testament een voorafbeelding is van iets in het Nieuwe Testament, bedoelen we dat datgene in het Oude Testament een patroon is voor iets belangrijkers dat later in het Nieuwe Testament komt. Zo zijn de offers in het Oude Testament voorafbeeldingen van het offer van Christus aan het kruis. Paulus zegt dat Adam een voorafbeelding van Christus is in de zin dat ze allebei de grondleggers zijn van een nieuwe mensheid. Adam was de grondlegger van de oorspronkelijke mensheid, en in Christus is een nieuwe mensheid of nieuwe mens gegrondvest, enzovoort.

Toen Abraham zijn zoon Izak op het altaar offerde, zeggen we gewoonlijk dat dat een voorafbeelding is van God de Vader Die Christus offert, en er is enige reden om dat te denken. Van heel veel dingen in het Oude Testament wordt gezegd dat ze voorafbeeldingen zijn van dingen in het Nieuwe Testament. Wanneer we dus zeggen dat Jozua een voorafbeelding van Christus is, bedoelen we dat hij dat is in zijn rol als leider van de kinderen van Israël. Israël is een voorafbeelding van ons, en Jozua zelf is een voorafbeelding van onze Leider, Christus. Er zijn overeenkomsten aan te wijzen die van betekenis zijn om ons te helpen bepaalde christelijke ideeën te begrijpen wanneer we naar de typologie van het Oude Testament kijken. Voortaan weet je dus wat ik bedoel wanneer ik over een voorafbeelding spreek. Waarschijnlijk wist je dat al, maar sommigen misschien niet.

14

De datering en tijdsduur van het boek

Wat de historische achtergrond betreft, zouden we het binnentrekken van Kanaän, helemaal aan het begin van het boek Jozua, dateren in het jaar 1451 of 1452. We weten dat Juda in 586 voor Christus in handen van Babylon viel. Vanuit dat uitgangspunt kunnen we andere jaartallen berekenen. We weten uit de wereldlijke geschiedenis dat Juda in 586 voor Christus in handen van Babylon viel. Als we van die datum uitgaan, wordt ons in Ezechiël 4, vers 4 tot en met 5, verteld dat de geschiedenis van de koningen van Juda 390 jaar beslaat. Dat is vanaf de splitsing van het koninkrijk in de dagen van Rehabeam tot de val van Juda. Als je me hier niet meer kunt volgen, is dat niet erg, maar dit is rekenwerk. Als er 390 jaar zit tussen de regering van Rehabeam, toen het koninkrijk uiteenviel, en de val in 586 voor Christus, betekent dat dat het koninkrijk aan het begin van Rehabeams regering in 975 voor Christus uiteenviel. Dat is gewoon eenvoudig rekenen. Maar daarvoor was er de regering van Salomo, die 40 jaar duurde. Volgens deze berekening zou Salomo's regering in 1015 zijn begonnen. Het koninkrijk viel in 975 uiteen. Dat was aan het einde van Salomo's regering van 40 jaar. Salomo begon dus in 1015 voor Christus te regeren.

Maar de tempel werd gebouwd in het vierde jaar van koning Salomo, wat natuurlijk 1012 voor Christus zou zijn. We rekenen met een tijdsverloop van drie jaar. Het was in de tweede maand van het vierde jaar, wat betekent dat het net na het einde van drie jaar was. Dat bedoelde ik toen ik zei dat we van het jaar 1015 naar het jaar 1012 voor Christus gaan. Volgens die berekening werd de tempel dus in 1012 voor Christus gebouwd. En in 1 Koningen hoofdstuk 6, vers 1 wordt ons verteld dat dit 480 jaar na de uittocht was. We hebben dus op allerlei plaatsen zulke tijdsaanduidingen verspreid staan, maar genoeg om het uit te rekenen. De tempel werd in 1012 voor Christus gebouwd, en dat was 480 jaar na de uittocht. Dat brengt ons dus terug naar ongeveer 1452, 1451, zo ongeveer die tijd, voor het binnentrekken van Kanaän.

De meesten denken dat het boek een periode van ongeveer 25 jaar beslaat. Dat kan niet onomstotelijk worden bewezen, maar Josephus, de Joodse geschiedschrijver, geloofde dat Jozua 85 was toen hij het land Kanaän binnentrok. En dat is mogelijk waar. Dan zou hij 45 zijn geweest toen ze uit Egypte wegtrokken, en dit is 40 jaar later. Hij voerde deze legers dus aan toen hij 85 jaar oud was. Hij werd echter 110, en aan het einde van het boek is hij 110.

Als hij aan het begin dus 85 is, wat enigszins speculatief is, omdat er niets in de Bijbel staat dat ons vertelt dat hij toen 85 was, dan zou dat betekenen dat het boek 25 jaar beslaat. Maar dat is wat Josephus zei, en het is een realistisch getal waarvan we kunnen uitgaan totdat we beter weten. Van die 25 jaar worden de eerste zes, ongeveer, gebruikt om het land te veroveren, en daarna is er een lange tussenperiode tot aan het einde van Jozua's leven. We hebben dus in totaal waarschijnlijk ongeveer 25 jaar die in het boek worden bestreken. Dat is niet iets wat niet betwist zou kunnen worden. Het zou betwist kunnen worden.

15

Jozua leidt de tweede generatie het land in

Dit weten we: aan het begin gaat het om de tweede generatie na de uittocht. Er is niemand meer in leven, behalve Jozua en Kaleb, die ten tijde van de uittocht ouder dan 20 jaar was. Iedereen die 40 jaar eerder ouder dan 20 jaar was, was nu dood, behalve Jozua en Kaleb. Iedereen was dus jonger dan 60. Niemand was ouder dan 60, behalve

Jozua en Kaleb. Het is met andere woorden een jonge bevolking. Zestig is echt jong. Ik ben 58. Ik ben niet oud. Stel je dat eens voor: een volk waarvan de oudste mensen die nog leven 60 jaar of jonger zijn, behalve twee mannen, Jozua en Kaleb, die in de tachtig zijn. Dat is de bevolkingssamenstelling waar we hier naar kijken.

Veertig jaar eerder, toen Jozua teruggekomen was met het bericht: 'Ja, we kunnen dit land innemen', denk ik niet dat hij wist dat iemand hem de sleutels zou overhandigen en zou zeggen: 'Goed, doe het dan. Denk je dat we het kunnen? Heb je het geloof? Jij bent de man. Voer hen aan tegen deze reuzen.' Op dit punt zien we dat Jozua zijn geloof in daden moet omzetten, de daad bij het woord moet voegen. En dat doet hij. En hij doet het goed. Hij is een echte held.

Voor mijn gevoel is hij natuurlijk nooit zo'n kleurrijke of prominente figuur geweest als iemand als Mozes of David. Maar in veel opzichten is hij net zo belangrijk. Mozes is natuurlijk de belangrijkste man in het Oude Testament. Maar wat Jozua tot stand bracht, was in veel opzichten even groots en zeker buitengewoon belangrijk, omdat het binnentrekken van het land de manier was waarop de uiteindelijke vervulling van Gods beloften zou plaatsvinden. En het was de grootste uitdaging. Mozes hoefde hen niet tegen deze volken van de Kanaänieten aan te voeren en tegen hen te strijden. Hij hoefde hen alleen maar te verdragen in de woestijn, wat op zichzelf al een hele uitdaging was, daar ben ik zeker van.

16

De opbouw van het boek Jozua

De hoofdindeling van het boek ligt precies in het midden. De eerste 12 hoofdstukken gaan over de periode van de verovering van het land, en de laatste 12 over de tijd waarin ze hun erfdeel hebben ontvangen en het land bewonen. Deze twee gedeelten kunnen zelf weer in kleinere delen worden verdeeld, want de eerste vijf hoofdstukken zijn eigenlijk een beschrijving van hoe ze het land binnentrekken en zich voorbereiden om oorlog te gaan voeren. De hoofdstukken 6 tot en met 12 gaan over hoe ze die oorlogen daadwerkelijk voeren, hoe ze het land zelf daadwerkelijk veroveren.

Daarna volgen de hoofdstukken 13 tot en met 22. Dat zijn misschien de moeilijkste hoofdstukken om doorheen te komen vanwege de aard van hun inhoud. Ze beschrijven eenvoudig hoe het land onder de verschillende stammen werd verdeeld. Het gaat voornamelijk alleen maar over de verdeling van het land. En dan zijn de laatste hoofdstukken, 23 en 24, de afscheidsredes van Jozua. Dat is de meest natuurlijke manier om het boek in kleinere delen op te splitsen.

Waarom is dat belangrijk? Het is niet het belangrijkste ter wereld, maar als je een tamelijk groot boek neemt, helpt het om dat in kleinere delen op te splitsen, zodat je het stukje voor stukje kunt behandelen. Je krijgt zo gewoon meer grip op het boek. Het is dan niet zo overweldigend. Als je naar 24 hoofdstukken kijkt en alles voor je door elkaar loopt, helpt het om te zeggen: 'Dit stukje gaat hierover; dat stukje gaat daarover.' Dat maakt het overzichtelijker en helpt je, denk ik.

17

Het oordeel over Kanaän en de jihad

Laten we het nu hebben over het grootste probleem dat de meeste mensen ermee hebben, en dat is genocide. De eerste vraag die we moeten stellen, omdat die tegenwoordig vaak opkomt nu terrorisme en islamitische radicalen en dergelijke zo op de voorgrond staan, is deze. Mensen zeggen vaak: 'Natuurlijk is het verkeerd dat jihadisten onschuldige bevolkingsgroepen doden, maar is dat niet precies hetzelfde als wat God de Joden in het Oude Testament liet doen? Wat is het verschil? Als de moslims denken dat God hun zegt eropuit te gaan en de ongelovigen te doden, heeft de God van de Joden en de God van de christenen de Israëlieten dan ook niet gezegd eropuit te gaan en de ongelovigen te doden? In welk opzicht is dat anders? En ze doodden mannen, vrouwen en kinderen.'

Er zijn enkele verschillen. Daarmee wordt het voor ons, voor ons gevoel, nog niet helemaal aanvaardbaar, maar er zijn beslist verschillen. Om te beginnen is de jihad de strijd van de islam om de wereld te bekeren. In de begintijd, in de tijd van Mohammed, toen hij bijvoorbeeld Mekka veroverde en dergelijke, moest hij oorlogen tegen mensen

voeren om hen te bekeren. Het idee van de jihad is: ‘Als je je bekeert, laten we je in leven. Als je dat niet doet, zul je sterven.’ In wezen is het dus bekering onder bedreiging met de dood. Als je weigert je te bekeren, zullen we je doden.

Zoiets heeft in het Oude Testament nooit bestaan. Allereerst bood God de Kanaänieten niet de mogelijkheid om zich te bekeren. Hij probeerde hen niet te bekeren. Het was een oordeel over een samenleving die vanwege haar slechtheid tot de ondergang gedoemd was. Het lijkt op jihad voor iemand die het onderscheid tussen de verschillende redenen niet ziet. Maar ze proberen deze mensen niet te bekeren. Ze willen hen van de aardbodem wegvagen. En dat is niet omdat ze niet Joods zijn, want de wereld zat vol niet-Joodse mensen tegen wie God de Joden nooit heeft uitgezonden om te vechten. Het is niet zo dat God zegt dat iedereen Joods moet worden of anders moet sterven. Het gaat erom dat de Kanaänieten geoordeeld moesten worden, punt uit.

Zij waren een samenleving die onder Gods oordeel stond, net zoals Sodom en Gomorra dat in een eerdere tijd waren, of de hele wereld in de tijd van Noach. God heeft op een bepaald moment de hele wereld geoordeeld. Op andere momenten heeft Hij hele steden geoordeeld. In dit geval oordeelde Hij de hele samenleving van de Kanaänieten vanwege hun afschuwelijke slechtheid. Daarom lijkt dit eigenlijk helemaal niet op eropuit gaan en oorlog gebruiken om mensen te bekeren.

Ze werden niet tegen alle heidenen uitgezonden. Het is niet zo dat Israël de opdracht had eropuit te gaan en de Babyloniërs, de Syriërs, de Edomieten en de Egyptenaren te bekeren, en hen te doden als ze zich niet bekeerden. Ze werden zelfs niet uitgezonden om oorlog tegen hen te voeren. Het was niet Gods bedoeling om eropuit te gaan en iedereen tot het jodendom te bekeren. Het was Zijn bedoeling om de Joden een stuk land te geven dat bewoond werd door mensen die weg moesten. Dat was het eigenlijk helemaal. Het blijft een afschuwelijke situatie, maar het is geen vergelijkbare situatie als bij de jihad.

18

Gods barmhartigheid en oordeel over het kwaad

Verder weten we dat God niet bloeddorstig is. De Bijbel maakt dat heel duidelijk. Hij openbaart Zijn karakter aan Mozes op de berg in hoofdstuk 34 van Exodus. Hij doet dat op een manier die we ook in het Nieuwe Testament nog herkennen als een nauwkeurige beschrijving van hoe God is. In hoofdstuk 34 van Exodus, vers 6 en 7, staat:

Toen de HEERE bij hem voorbijkwam, riep Hij: HEERE, HEERE, God, barmhartig en genadig, geduldig en rijk aan goedertierenheid en trouw, Die goedertierenheid blijft bewijzen aan duizenden, Die ongerechtigheid, overtreding en zonde vergeeft, maar Die de schuldige zeker niet voor onschuldig houdt en de ongerechtigheid van de vaders vergeldt aan de kinderen en kleinkinderen, tot in het derde en vierde geslacht.

EXODUS 34:6-7

Hier wordt God beschreven als lankmoedig — dat betekent geduldig — barmhartig, genadig, overvloedig in goedheid en waarheid, Iemand Die barmhartigheid bewaart voor duizenden generaties, maar ook als een God Die slechtheid bestraft. Dat is het karakter van God. Zo is gerechtigheid. Maar Hij schept geen enkel behagen in de bestraffende kant van Zijn handelen. In Ezechiël 33:11 zegt God:

Zeg tegen hen: Zo waar Ik leef, spreekt de Heere HEERE, Ik vind geen vreugde in de dood van de goddeloze, maar daarin dat de goddeloze zich bekeert van zijn weg en leeft! Bekeer u, bekeer u van uw slechte wegen, want waarom zou u sterven, huis van Israël?

EZECHIËL 33:11

Het is dus niet zo dat Hij bloeddorstig is en mensen gewoon haat, en dat Hij, zodra iemand Hem maar dwarszit, hun bloed over het hele land wil uitsmeren om hun een lesje te leren. Hij moet slechtheid oordelen, en dat doet Hij ook. De Kanaänieten waren heel slecht, en daar zullen we later meer over zien.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Johannes 14:9
- Jozua 21:43-45
- Jozua 1:3-4
- 2 Samuel 8:3
- 1 Koningen 4:21
- Jozua 1:4
- Jozua 24:26
- Jozua 6:25
- Jozua 5:1
- Jozua 24:2
- Numeri 27:18-21
- Daniël 4:30
- 2 Koningen 3:11
- Jozua 1:5
- Exodus 34:6-7
- Ezechiël 33:11

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.